

IMPLEMENTERING AF KLIMAPLAN FOR AFFALDSSEKTOREN

I juni 2020 indgik flertallet af partierne i Folketinget en bred politisk aftale om en klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi. Klimaplanen lægger med egne ord op til et paradigmeskifte i affaldssektoren. Knapt et år efter vedtagelsen, giver vi en status for implementering af planen.

Formålet med klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi er at etablere rammerne for at øge genanvendelse og nedbringe CO₂-udledningen i affaldssektoren. Klimaplanen fastsætter bl.a. følgende tiltag for at indfri målsætningen:

- Øget sortering af affald til genanvendelse - reduktion af affald til forbrænding.
- Reduktion af forbrændingskapaciteten - begrænsning af import af affald.
- Privatisering af genanvendelses anlæg - øget genanvendelse.

Derudover lægger klimaplanen op til forandringer i selve organiseringen af affaldssektoren. Kommunerne skal især på forbrændings- og genanvendelses-

området have langt færre opgaver end efter de hidtil gældende regler.

Vi kommer herunder med en beskrivelse og status for implementering af klimaplanens konkrete tiltag på de forskellige indsatsområder (sortering, forbrænding og genanvendelse).

ØGET SORTERING AF AFFALD

- Indsamling af de ti affaldsfraktioner skal ske særskilt: Mad, papir, pap, metal, glas, plast, tekstil, drikke- og fødevarer, restaffald og farligt affald.
- Indsamlingen skal foregå husstands-nært.
- Der skal tages hensyn til de forskellige boligtyper og muligheden for kombineret indsamling.

Tiltaget er implementeret i affaldsbekendtgørelsen af 9. december 2020. De nye krav forpligter kommunalbestyrelsen til at etablere en ordning for særskilt indsamling af de nævnte ti affaldsfraktioner. Ordningen skal være en henteordning, hvilket betyder at affaldet skal indsamles ved husholdningen. For visse boligtyper, fx sommerhuse, må der indsamles i rimelig gåafstand fra husholdningen.

Ordningerne skulle senest være trådt i kraft 1. juli 2021, bortset fra ordningen for tekstil, hvor fristen er 1. januar 2022. De fleste kommuner har fået dispensation fra fristen - det kan du læse mere om i artiklen 'Kommunernes etablering af henteordninger for husholdningsaffald' på side 17 i dette magasin.

Det er muligt at samle følgende kombinationer af fraktioner under én affaldsordning: Papir/pap, metal/glas,

metal/plast, plast/mad- og drikkekartoner samt plast/mad- og drikkekartoner/metal.

REDUKTION AF FORBRÆNDINGSKAPACITETEN

- Danmarks forbrændingskapacitet skal reduceres til den forventede fremtidige danske mængde forbrændingsegnet affald. Det indebærer en reduktion på 30 % i 2030.
- De miljømæssigt bedste og mest omkostningseffektive anlæg skal fortsætte - og miljøkravene bliver skærpet.
- De nedlagte forbrændingsanlæg skal erstattes af bæredygtige og CO₂-neutrale varme- og energikilder.
- Da KL's plan for reduktion ikke blev godkendt af Energistyrelsen, skal reduktionen ske efter udbud:
 - Indførelse af udbudspligt og ophævelse af anvisningsret.
 - Krav om selskabsgørelse (ikke § 60-fællesskab) af kommunale forbrændingsanlæg, men kommunerne skal fortsat have majoritetskontrol.

KL offentliggjorde i december 2020 sin tilpasningsplan, der tog udgangspunkt i, at nedlukning skal ske på den samlet mest miljørigtige og effektive måde. KL's tilpasningsplan indeholdt en lukning af ti affaldsforbrændingsanlæg (lukkelisten).

Energistyrelsen har 12. februar 2021 samlet og konsolideret myndighedernes og Kammeradvokatens vurdering af KL's tilpasningsplan. Den samlede vurdering er, at KL's plan ikke lever op til de kriterier, som er fastsat i klimaplanen. Bl.a. finder myndighederne ikke, at KL har sandsynliggjort i tilstrækkelig grad, at anlæggene på lukkelisten er de mindst effektive og miljømæssigt dårligst fungerende anlæg.

Bortset fra Enhedslisten har forligspartierne bag klimaplanen besluttet at konkurrenceudsætte forbrændingssektoren, det vil sige at indføre krav om udbud og selskabsgørelse. Den beslutning kræver ændring af miljøbeskyttelsesloven. Det er ikke meldt ud, hvornår et udkast til lovforslag forventes at blive sendt i høring.

PRIVATISERING AF GENANVENDELSESANLÆG

- Kommunerne skal udbyde behandlingen af det genanvendelige husholdningsaffald, herunder sortering.
- Kommunerne skal udskille de eksisterende kommunale genanvendelses anlæg i selskaber med begrænset ansvar for fortsat at kunne eje anlæggene i fem år, hvorefter de skal afhændes. Reinvestering er ikke

mulig, kun hvad angår almindeligt vedligehold. Der kan ikke etableres nye kommunale genanvendelses anlæg.

- Kommunale anlæg skal konkurrere på markedsvilkår og byde på genanvendeligt husholdningsaffald på lige vilkår med andre anlæg - private og selskabsgjorte.
- Fra 1. januar 2027 må de kommunale anlæg, der i dag har dispensation hertil, ikke længere behandle genanvendeligt erhvervsaffald.

De beskrevne tiltag skal realiseres ved en ændring af miljøbeskyttelsesloven. Lovforslaget skal bl.a. regulere undtagelser, kriterierne for at deltage i overgangsordningen og kommuners hjemmel i overgangsperioden. Fx vil ikke-brofaste øer efter klimaplanen blive undtaget fra de nye krav. Desuden kan kun kommuner med eksisterende anlæg deltage i overgangsordningen. Herudover skal der tages stilling til, hvorvidt kommuner fx fortsat må levere administrations- og serviceydelser til deres genanvendelsesselskaber, og om der må udøves andre, tilknyttede aktiviteter i disse selskaber.

'Eksisterende anlæg' er anlæg, som var idriftsat, da klimaplanen blev vedtaget 16. juni 2020, men også anlæg, hvori der på dette tidspunkt var foretaget "væsentlige, irreversible investeringer". Den kommende regulering skal nærmere definere, hvordan den formulering skal forstås. Fx kan en irreversibel investering i forhold til overgangsordningen for nye regler for spildevandsselskabers klimatilpasning bestå i afholdelse af omkostninger til planlægning, projektering eller udførelse af projektet eller indgåelse af bindende aftale herom. Der er desuden fastsat kriterier for vurdering af, hvornår en sådan investering kan betragtes som væsentlig. På spildevandsområdet er hovedreglen, at der skal foretages en samlet vurdering af relative og absolutte beløbsstørrelser.

Et udkast til lovforslag forventes at blive sendt i høring i efteråret. I så fald kan lovændringerne træde i kraft 1. juli 2022.

Kommunerne vil skulle forberede udbuddet og selskabsgørelsen. Vi forventer derfor, at kommunerne vil få fastsat en frist, fx på et eller to år efter loven træder i kraft, for at gennemføre disse tiltag. Men det kan tilrådes, at kommunerne allerede nu skaber sig et overblik over situationen ■

Line Markert
Partner, advokat
lma@horten.dk

Henriette Soja
Partner, advokat
hso@horten.dk

Rikke Søgaard Berth
Partner, advokat
rsb@horten.dk

Renée Van Naerssen
Advokatfuldmægtig
rvn@horten.dk